

zino oslobođenje. Na sam Božić uzme Jajce, a idućih godina još i svu sjevernu Bosnu te osnova dvije banovine: Jajačku u porječju Vrbasa sa središtem u Jajcu i Srebreničku između donje Bosne i Drine, pa Save i Majevice planine, sa središtem u gradu Srebrniku. Od ovih imala je prva da brani Turcima ulaz u Hrvatsku, a druga u Slavoniju i južnu Ugarsku.

Češki zapletaji i austrijski rat. Uto se zaplete kralj Matijaš u češke poslove. Kad je papa Pio II. zbog zaštićivanja Husitâ izopćio i lišio krune češkoga kralja Đuru Podjebradskoga, provali Matijaš kao papinski saveznik s vojskom svojom u Moravsku i Češku, gdje ga katolici izaberu svojim kraljem (1469). Ali zemlje ne uzmože uzdržati, jer je većina čeških velikaša po smrti Đure Podjebradskoga izabrala i okrunila kraljem poljskoga kraljevića Vladislava Jagelovića. Radi tih zališnih ratova, a i prekomjerne strogosti Matijaševe, podiže se u Ugarskoj i Hrvatskoj protiv njega buna s namjerom, da ga skine s prijestola i da uzme poljskoga kraljevića Kazimira Jagelovića za kralja. No energični Matijaš uguši tu bunu još u njezinu zametku, kaznivši teško njezine kolovođe, a onda okrene opet pažnju svoju češkim zapletajima; ali uvjerivši se, da ne će potpuno uspjeti, sklopi s kraljem Vladislavom mir u Olomucu (1479). Matijaš priznade Vladislava Jagelovića kraljem češkim i dobi uz naslov češkoga kralja (rex Bohemiae) u doživotnu upravu Moravsku, Šlesku i Lužicu; po smrti Matijaševoj mogu Česi iskupiti ove pokrajine za 400.000 dukata. Još prije izmirenja sa češkim kraljem navijestio je kralj Matijaš rat njemačkomu kralju Fridriku III., s kojim je već dulje vremena bio u zavadi. Dvanaest godina (1477—1488) udarahu Ugri na Austriju, pače 1485. osvoje i Beč, gdje kralj Matijaš uredi sebi dvor. No dok je kralj Matijaš ovako širio granice svoje države na sjeveru, ljuto je stradala Hrvatska ne samo od Turaka, nego i od njegove samosile.

Hrvatske prilike. Otkako je pala Bosna, Turci su jednako provaljivali u Hrvatsku, a naročito su ljuto postradale Lika s Krbavom i današnja sjeverna Dalmacija, pače pojedini odredi turski doprli su gdje kad sve do Senja i južne Kranjske. Vraćajući se natrag Turci su vazda sobom vodili mnogo hiljada kršćanskoga roblja, koje bi ili naseljavali po Bosni po svojim posjedima kao „raju“, ili prodavali dalje na istok. Godine 1469. bijaše nevolja već toliko teška, da su se pojedini hrvatski velikaši, a naročito knezovi Frankapani, stali obraćati za pomoć Veneciji i njemačkomu kralju Fridriku III., jer im